

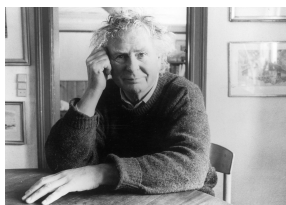
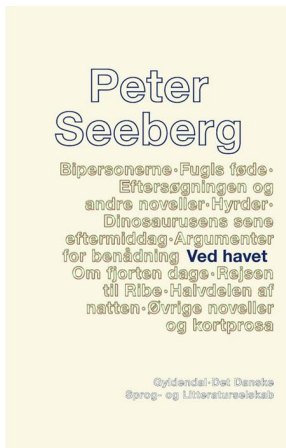
- Søg på en bog

- Nyhedsbrev:

Email

Tilmeld!

- Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Peter Seeberg. Billedet er venligst udlånt fra Gyldendals billedbibliotek.

Synes godt om 227 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

**Danmark største
rammesortiment**

Køb fotora
på BGA - i
sortiment fi
for enh

Af [Magnus Friis](#) | 26. august 2019

‘Der blev åbent om hjertet’ – Peter Seeberg VED HAVET

Seeberg strør mikroskopiske, lydtomme implosioner i sine sætninger, sammentrækninger og barheder som åbne vidder, som alt det stumme imellem os. En bog hvis tyste lys og mellemrum får én til at gispe.

Havet selv, det dovne hav, blot blæsende ind, slikkende strandene, bærende fuglene, rummende de evigt nysgerrige fisk, der ser fra tangens huler og fra bunden. Og så himlen over, der ikke interesserer sig for noget.

Nu er alt borte. Blot en ren, hvid strand, hvor biler, mennesker er blevet skyggesorte og løber prøvende som insekter, bliver trekanter og firkanter, skærer sig ned under strandlinjen eller svirrer op i luften, der flimrer fyldt af objekt.

At skrive om stilhed uden i samme nu at fylde, og dermed forjage, selvsamme stilhed med larmende ord og beskrivelser, kan næsten synes som et sprogets catch-22. I VED HAVET er stilheden tildelt en helt central rolle, uden at den bliver specifikt omtalt eller udpeget. Den er der bare. For teksten er aldrig brudt, stilhederne bliver ikke i teksten talt om, papiret er aldrig bart.

Bogen spænder over kun en enkelt dag, og det meste af den dag er ved havet; på stranden, i klitterne, i bil og bus på vej til og fra. Stilhederne etablerer Seeberg blandt andet ved, langs tekstens margen, fra tid til anden at notere tidspunktet i en lille type. Tidsmarkeringerne er dels en stille måde at vise, at forskellige scener udspiller sig samtidig (og karakterer får gerne øje på hinanden på tværs af dem, eller følger de samme begivenheder fra hver deres position). På den måde kan én scene, efter et perspektivskifte, være en begivenhed af lille eller perifær betydning i baggrunden af en anden. Stilheden her er den ganske utvungne forbindelse. Karaktererne befinder sig således subtilt i hinandens bevidsthed, som tilstedeværelse og ikke som litterær pointe eller tegn på noget.

Tidsmarkørerne lader desuden tiden springe frem eller stå stille i hver enkelt scene. Ved man, at manden er gået for at hente is, kan teksten, i stedet for beskrive turen, blot lade 10 minutter gå, og fortsætte direkte i isbestillingen. En lille implosion i teksten, et mellemrum der ikke har efterladt noget hul. Et skænderi er under opsejling mellem mand og kone kl 8:30, og når tiden et par sætninger senere igen markeres som 8:30, så mærker man, hvor ganske tæt nede på situationen man er, realtid og læsetid er pludselig ens. Det skaber ebbe og flod i læsningen uden den mindste tvang og giver samme momentære sug i maven, som når man står med tæerne i vandkanten og ser én bølges tilbage tog blive modsagt af den næstes ankomst. Det er et i virkeligheden filmisk virkemiddel, som efterskriftet også pointerer.

Et motiv, Seeberg gentager mange gange i løbet af bogen fra mange forskellige perspektiver, er havets evne til at skabe ro. Det store perspektiv. Havet som stilhed. Ikke kun i bogstavelig forstand, men også i kraft af dets størrelsesorden, ved siden af hvilken vores problemer kan synes små, banale. Det er svært at være vred ved havet, som en af karaktererne bemærker. Det er en anden slags stilhed end den rent lydlige: den fra de små tings tyranni.

Sproget er grunddansk på den der måde som 70'erne udlevede det, med pilsnere og nudiststrande, stegt ål og småkager delt med hunden. Men samtidig har Seeberg nogle form- og idémæssige kvaliteter som placerer ham i en ganske anden liga end ordinær dansk socialrealisme. Livet og menneskene i VED HAVET er små på den særlige måde, som i danskheden er gjort til adelsmærke. Vi er bare os, vi hygger os (vi har nok i os selv, vores horisont er lille). Men teksten selv har et bredt udsyn, en dyb menneskelig forståelse, for rundt om individernes provinsialitet skriver Seeberg et rum af sympatisk potentiale, havets vidde, med et blik der samtidigt gennemlyser og har evig tillid til mennesket. Det er, helt ærligt, dybt bevægende.

Seebergs stil og sprog er hyperopmærksomt på lyd, på tekstur og tempo. Teksten lever i ekstrem grad på dens frihed, dens lethed. Man fornemmer hele tiden den enorme umage, Seeberg har gjort sig med at give teksten luftighed. Hver enkelt sætning er sjældent svær, men samtalerne og sceneerne kræver en opmærksom læser, for det er først i den empatiske medlæsning, at teksten åbner sig. Man må tænke med personerne for at forstå, hvad der er på spil. Det er nok derfor en tekst man må stå åben for, der skal mærkes; jeg tror den er svær at analysere sig til en kærlighed til, for man risikerer at tabe lethedens på gulvet.

Nyudgivelsen står Det Danske Sprog- og Litteraturselskab for. De har som sædvanlig udstyret udgivelsen med kort, kontekstualiserende forord om Seeberg og hans værk, samt et noget længere efterskrift, med blandt andet korte uddrag af Seebergs noter, hans refleksioner om bogen og pressens og forlagets omtale. Derudover er der en længere analyse af bogens hovedtemaer, inspirationskilder og virkemidler, og et forklarende noteapparat, der folder udvalgte usædvanlige udtryk og passager fra teksten ud. Klyde, forklares det for eksempel, er en 'vadefugl med hvid fjerdragt og sorte tegninger...':

Efterskriftet er en fin lille bonus, der sætter både Seebergs særlige sprog og form, samt hans tanksæt og inspirationskilder i kontekst. For en førstegangslæser som jeg selv følte den udførlige analyse lige i kølvandet på min læsning dog næsten voldelig, og jeg vil anbefale, at man fordøjer læsningen, før man giver sig i kast med analysen. For- og efterord er under alle omstændigheder underordnet den opmærksomhed, som genudgivelsen forhåbentligt kan skabe om Seeberg.

Læser man *om* Seeberg, så kædes han ofte sammen med filosofien. I både efterskrift, omtaler og biografier bliver forbindelsen til især Nietzsche og særligt hans begreb *amor fati*, kærlighed til skæbnen, fremhævet hyppigt. Og skæbnetillid *er* et godt begreb for det, man mærker røre sig hos mange af bogens personer i mødet med havet, for den sindets stilhed, det vækker.

Men bogen er aldrig anmassende med sin filosofi. Snarere tværtimod. Der er placeret et par karakterer i bogen, hvis blikke og refleksioner er ligefremt filosoferende, men dels tager de ikke megen plads i VED HAVET, og dels så er de aldrig docerende, men hele tiden dialogiserende. Ikke sjældent punkterer Seeberg sine filosoffers begyndende vidtløftigheder via andre karakterers jordnære ligefremhed, og ved siden af de mere umiddelbare havoplevelser resten af persongalleriet har, så synes filosofernes refleksioner aldrig særligt privilegerede.

Den mavefornemmelse jeg går fra bogen med er således ikke refleksiv og murrende filosofisk, men netop en kunstens replika af selvsamme ro og tillid, som havet vækker hos sine besøgende i bogen. Bogen *gør* sine ideer mindst lige så meget, som den taler om eller forklarer dem. Under læsningen tog jeg gentagende gange mig selv i at gispe, præcis som foran store naturoplevelser. En hede der breder sig efter skov, det åbne hav efter pynten. Det er kun meget få forundt at kunne skrive en bog der lever sin indsigt så uforceret og præcist som Seeberg gør i VED HAVET. Det han viser os er, at indsigten er os alle forundt: alt man behøver, er at vende blikket mod havet.

- Forfatter: Peter Seeberg
- Titel: VED HAVET
- Forord af: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
- Sider: 265
- Pris: 199,95
- Forlag: Gyldendal
- ISBN: 9788702282733

Tidligere udgivelser

- [Peter Seeberg - SAMLEDE NOVELLER](#)

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Klassiker](#), [Roman](#),

- [Om at høre Ursula Andkjær Olsen læse Edith Södergran – Verdenslitteratur på Rungstedlund](#) · 28-08-2019
- [Brøl til friheden – Agnes Henningsen LET GANG PÅ JORDEN / LETSINDIGHEDENS GAVE](#) · 19-08-2019
- [Dating i goldt digitalt kaos – Sophia Handler FE](#) · 06-08-2019
- ['Red det du holder af' – Jonathan Franzen VED ENDEN AF VERDENS ENDE](#) · 02-08-2019
- [Deadpan Kafka-superlight til den ukritiske fantast – Samanta Schweblin FUGLE I MUNDEN](#) · 02-07-2019

Læs også

- [Universet beskriver sig selv – Inger Christensen ESSAYS](#) · 04-07-2019
- [Om læseheste og hekse – Siri Hustvedt MINDER OM FREMTIDEN](#) · 11-06-2019
- [Kærlighedens mange ansigter – Lev Tolstoj ANNA KARENINA](#) · 02-11-2018
- [Den dybeste respekt for etik – Ludwig Wittgenstein EN FORELÆSNING OM ETIK](#) · 07-10-2018
- [Et liv fuld af selvovervindelser – Peter K. Westergaard NIETZSCHE – HVIS MAN ALTID GÅR TIL GRUNDEN](#) · 23-09-2018